

RÅDET FOR DYREETIKK

Oppnevnt av Landbruks-
og matdepartementet



Utsetting av fisk i ferskvann

Uttalelse avgitt i oktober 2009

Sammendrag

En grunneier har bedt Rådet for dyreetikk vurdere dyrevelferdsmessige forhold for fisk som settes ut i ferskvann med fritidsfiske som hovedformål. Hos vekselvarme dyr som fisk varierer næringsbehovet betydelig i ulike faser av livet. I vekstperioder trenger fisk næring for å vokse. Dersom det skal settes ut fisk i ferskvann, bør det etter Rådets syn gjennomføres en fiskebiologisk undersøkelse av det aktuelle vannet før utsett for å innhente opplysninger om forekomsten av fisk og vannets næringsgrunnlag. Etter utsetting av fisk bør det gjennomføres en fiskeundersøkelse for å vurdere fiskens kondisjon. Disse undersøkelsene vil gi informasjon om vannet er egnet til å sikre utsatt fisk tilstrekkelig næring.

Aktuelt lovverk

I den nylig vedtatte lov om dyrevelferd 19.6.2009 nr. 97 står følgende:

§ 3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

§ 28. Utsetting av dyr i naturen

Dyr fra dyrehold kan bare settes ut i naturen for å bli villlevende når dyret har gode muligheter for å tilpasse seg og overleve i det nye miljøet.

Kongen kan i forskrift fastsette vilkår for eller forbud mot utsetting av dyr i naturen.

I Forskrift om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer av 11.11.1993 nr. 1020 er det et generelt forbud mot utsetting av fisk i norske vassdrag. Denne forskriften er fastsatt av Miljødepartementet med hjemmel i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. Fylkesmannen kan gi tillatelse til utsetting av fisk i vassdrag for kultiveringsformål.

Generelt om utsetting av fisk i ferskvann

Utsetting av fisk i ferskvann gjøres i de fleste tilfeller som kompensasjon fordi naturlige og viktige gyte- og oppvekstområder har blitt forringet på grunn av vassdragsutbygginger og vassdragsreguleringer. Fiskebestandene i slike regulerte elver og vann opprettholdes gjennom utsettingsprogrammer (kompensasjonsutsetting). En annen form for utsetting er tilfeller hvor det settes ut fisk i ferskvann for at vannet skal bli et mer attraktivt fiskevann (fiskeforsterkningstiltak). Fiskene kan settes ut både som øyerogn/yngel eller som større fisk.

Rådets vurdering

Mens man tidligere antok at fisk ikke kan føle smerte, har en rekke nyere vitenskapelige undersøkelser konkludert med at fisk har et sanseapparat som gir den mulighet til å føle smerte, frykt og ubehag på samme måte som varmblodige pattedyr. Av den grunn bør velferd hos fisk vektlegges på samme nivå som velferd hos andre virveldyr.

Etter Rådets syn bør det forut for utsetting av fisk i ferskvann gjennomføres en biologisk undersøkelse av det aktuelle vannet for å innhente opplysninger om stedegen fisk og vannets næringsgrunnlag. Etter utsetting av fisk i et vann bør det gjennomføres en fiskeundersøkelse som vil gi informasjon om fiskens kondisjon. Mager fisk med lite mageinnhold og stort hode/mager kropp tyder på at næringsgrunnlaget er dårlig. At fisken overlever er ikke tilstrekkelig, den må også finne mat til å vokse. Den utsatte fiskens innvirkning på eksisterende fisk må også vurderes. Ved utsetting av øyerogn/yngel er det viktig at miljøet på utsettingsstedet er vurdert med hensyn på egnethet.

Ved å sette i stand gyteområdene og bedre oppvekstforholdene kan den naturlige rekrutteringen av vannets stedegne fisk bedres. Slike tiltak er et alternativ til utsetting av fisk. I Irland har en for eksempel oppnådd gode resultat etter at en har gått bort fra utsetting av fisk og i stedet brukt ressursene på å bedre forholdene for naturlig rekruttering.

Tidligere uttalelser fra Rådet for dyreetikk som omhandler fisk:

- *Merking av levende fisk for konkurranseøyemed, juni 2007*
- *Jakt, fangst og fiske på dyr i hegn/steng, og utsetting av oppdrettede dyr i naturen for jakt/fiske, oktober 2005*
- *Sportsfiske - "fang og slipp", april 1998*
- *Sulting av oppdrettsfisk, april 1995*
- *Lyssetting i fiskeoppdrettsanlegg, november 1994*